

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Horvātija

MEDIĀCIJA

2015. gada 1. novembrī Horvātijas Republikā stājās spēkā jaunais Ģimenes likums (*Obiteljski zakon; Narodne novine* (Oficiālais Vēstnesis) Nr. 103/15). Tas sastāv no 10 atsevišķām daļām, no kurām septītā atsevišķā daļa regulē obligātās attiecību konsultācijas un mediāciju ģimenes lietās.

Obligātās attiecību konsultācijas ir veids, kā palīdzēt ģimenes locekļiem panākt vienošanos ģimenes attiecībās, jo īpaši rūpējoties par ģimenes attiecību aizsardzību, kurās ir iesaistīts bērns, un par tiesiskajām sekām gadījumā, kad netiek panākta vienošanās un tiek sākta tiesvedība, kuras gaitā tiek lemts par bērna tiesībām. Obligātās attiecību konsultācijas vada kompetenta sociālās labklājības centra ekspertu darba grupa atbilstīgi bērna pastāvīgajai vai pagaidu dzīvesvietai vai pēdējai kopīgai laulāto vai partneru pastāvīgajai vai pagaidu dzīvesvietai. Saskaņā ar Ģimenes likumu obligātās attiecību konsultācijas neveic, pirms tiek sāktas izpildes un drošības procedūras. Ģimenes locekļi piedalās obligātajās attiecību konsultācijās personīgi un bez pilnvarotā pārstāvja.

Obligātās attiecību konsultācijas veic šādos gadījumos: 1. pirms sāk laulības šķiršanas tiesvedību starp laulātajiem, kuriem ir kopīgs mazgadīgs bērns; un 2. pirms sāk citu tiesvedību par vecāku aizgādības un personīgo attiecību ar bērnu īstenošanu. Pirms laulības šķiršanas tiesvedības uzsākšanas obligātās attiecību konsultācijas neveic attiecībā uz vienu vai abiem laulātajiem, kuriem: 1. ir atņemta līgumspēja, ja viņi nespēj saprast tiesvedības nozīmi un sekas pat ar eksperta palīdzību, 2. ir traucētas spriešanas spējas, vai 3. nav zināma pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta.

Obligātās attiecību konsultācijas tiek uzsāktas, ja viena no pusēm rakstiski vai mutiski iesniedz pieteikumu sociālās labklājības centram. Saņemot pieteikumu par obligātajām attiecību konsultācijām, sociālās labklājības centra pienākums ir noorganizēt tikšanos un uzaicināt puses. Atkāpjoties no iepriekš minētā, ja sociālās labklājības centrs uzskata, ka konkrētajos apstākļos kopīga tikšanās nebūtu lietderīga, vai ja viena vai abas puses pieprasa pamatotu iemeslu dēļ kopīgu tikšanos nerīkot, tiek noteiktas un veiktas atsevišķas pārrunas ar pusēm.

Mediācija ģimenes lietās ir process, kurā ģimenes locekļi piedalās labprātīgi. Atkāpjoties no iepriekš minētā, pirmā tikšanās mediācijas ģimenes lietās nolūkos pirms laulības šķiršanas tiesvedības ir obligāta.

Mediācija ģimenes lietās ir process, kurā puses cenšas panākt vienošanos ģimenes strīdā ar vienu vai vairāku mediatoru ģimenes lietās palīdzību. Mediators ģimenes lietās ir objektīva un speciāli apmācīta persona, kura ir iekļauta mediatoru ģimenes lietās reģistrā. Mediācijas ģimenes lietās procesa galvenais mērķis ir panākt kopīgas vecāku aizgādības plāna izstrādi un citas vienošanās attiecībā uz bērnu. Papildus šī mērķa sasniegšanai mediācijas ģimenes lietās procesā puses var vienoties arī par visiem citiem jautājumiem saistībā ar lēmumu un citiem aspektiem.

Mediāciju ģimenes lietās neveic šādos gadījumos: 1. sociālās labklājības centra ekspertu darba grupa vai mediators ģimenes lietās atzīst, ka laulāto vienlīdzīga līdzdalība mediācijas ģimenes lietās procesā nav iespējama vardarbības ģimenē dēļ; 2. vienam vai abiem laulātajiem ir atņemta līgumspēja, un viņi nespēj saprast procesa nozīmi un juridiskās sekas pat ar eksperta palīdzību; 3. vienam vai abiem laulātajiem ir traucētas spriešanas spējas; vai 4. nav zināma viena laulātā pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta.

Mediāciju ģimenes lietās var veikt neatkarīgi no tiesvedības — pirms tās uzsākšanas, tās laikā un pēc tiesvedības pabeigšanas. Saskaņā ar Ģimenes likumu mediāciju ģimenes lietās neveic, pirms tiek sāktas izpildes un drošības procedūras. Atkāpjoties no iepriekš minētā, izpildes procesā nolūkā uzturēt personīgas attiecības ar bērnu tiesa var ierosināt pusēm uzsākt mediāciju

ģimenes lietās. Tādējādi pēc pārrunām ar pusēm un ņemot vērā lietas apstākļus, tiesa drīkst atlikt izpildi uz trīsdesmit dienām un izdot rīkojumu, lai speciālists aprunātos ar bērnu, vai ierosināt pusēm sākt mediāciju ģimenes lietās, lai panāktu vienošanos strīdā; ja nepieciešams, tiesa var precizēt sīkāk personīgo attiecību īstenošanu ar īpašu lēmumu speciālista un bērna sarunas vai mediācijas ģimenes lietās laikā, un tiesa šādi nerīkosies, ja mēģinājums veikt mediāciju ģimenes lietās ir bijis nesekmīgs vai ja ir nepieciešama neatliekama rīcība.

Mediatoram ģimenes lietās un citām personām, kas ir iesaistītas mediācijas ģimenes lietās procesā, attiecībā ar trešajām personām ir pienākums ievērot konfidencialitāti attiecībā uz informāciju un datiem, kas tām kļuvuši zināmi mediācijas ģimenes lietās procesa laikā, izņemot šādus gadījumus: 1. ja ir nepieciešamība izpaust informāciju, lai panāktu vai izpildītu vienošanos; vai 2. ja ir nepieciešamība izpaust informāciju, lai aizsargātu bērnu, kura labklājība ir apdraudēta, vai lai novērstu draudus, ka personas garīgajai un fiziskajai integritātei tiek nodarīts smags kaitējums. Mediatora ģimenes lietās pienākums ir informēt puses par konfidencialitātes principa ievērošanas tvērumu.

Attiecībā uz vienošanos, kas ir panākta mediācijas ģimenes lietās laikā, Ģimenes likumā ir noteikts, ka plānam par kopīgu vecāku aizgādību vai citām vienošanām, kuras ir panāktas mediācijas ģimenes lietās procesā, jābūt noformētām rakstveidā un jāietver visu pušu paraksti, un tās būs ekvivalenti izpildāmam dokumentam, ja tiesa tos apstiprina bezstrīdus kārtībā pēc pušu ierosinājuma.

Ja puses nepanāk vienošanos par kopīgas vecāku aizgādības plānu vai citām strīdīgām ģimenes attiecībām, mediators ģimenes lietās ziņojumā par mediācijas ģimenes lietās procesa apturēšanu norāda, vai abas puses ir aktīvi piedalījušās mediācijā. Ziņojumu par mediācijas ģimenes lietās procesa apturēšanu izsniedz dalībniekiem. Mediators ģimenes lietās ziņojumu par mediācijas ģimenes lietās procesa apturēšanu iesniedz arī tiesai, kura bija atlikusi tiesvedību, lai varētu īstenot mediācijas ģimenes lietās procesu.

Gadījumā, ja tiesvedības laikā puses pēc vienprātīgas vienošanās ierosina atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā, tiesa var atlikt tiesvedību, nosakot trīs mēnešu termiņu, kura laikā pusēm jācenšas atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā. Gadījumā, ja tiesvedības laikā tiesa uzskata, ka pastāv iespēja panākt vienprātīgu vienošanos ģimenes strīdā, tā arī var ierosināt pusēm piedalīties mediācijas ģimenes lietās procedūrā. Ja puses piekrīt uzsākt mediācijas ģimenes lietās procesu, tiesa var atlikt tiesvedību un noteikt trīs mēnešu termiņu, kura laikā pusēm jācenšas atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā. Ja tiesas noteiktā trīs mēnešu termiņa laikā, kas paredzēts mediācijas ģimenes lietā veikšanai, pusēm neizdodas atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā vai ja puses ierosina turpināt tiesvedību pirms minētā termiņa beigām, tiesa turpina tiesvedību. Pirms tiek pieņemts lēmums par tiesvedības atlikšanu, tiesas pienākums ir izvērtēt, vai atlikšana ir piemērota rīcība, ņemot vērā nepieciešamību pēc steidzamas rīcības gadījumos, kad tiek lemts par bērna tiesībām un interesēm.

Mediācijas ģimenes lietās procesā mediatora ģimenes lietās pienākums ir informēt dalībniekus, lai viņi rūpētos par bērna labklājību, un viņš ar vecāku piekrišanu var ļaut bērniem izteikt savu viedokli mediācijas ģimenes lietās procesā.

Izņemot tiesību aktos noteiktos gadījumus, mediators ģimenes lietās, kas vadīja mediācijas ģimenes lietās procedūru, nedrīkst piedalīties ekspertu atzinuma vai ģimenes novērtējumu sagatavošanā vai citā veidā piedalīties tiesvedībā, kurā tiek risināts pušu, kuras piedalījās mediācijā ģimenes lietās, strīds.

Ja mediāciju ģimenes lietās veic sociālās labklājības sistēmas nodarbināti mediatori ģimenes lietās, pusēm nav jāapmaksā mediatoru ģimenes lietās darbs. Ja mediāciju ģimenes lietās veic ārpus sociālās labklājības sistēmas nodarbināti mediatori ģimenes lietās, pusēm jāsedz savas dalības izmaksas.

Mediāciju regulējošos noteikumus piemēro mediācijas ģimenes lietās procesam piemērotā veidā.

Lai uzzinātu vairāk, lūdzu skatīt:

Ģimenes likumu (Oficiālais Vēstnesis Nr. 103/15)

Mediācijas ģimenes lietās noteikumus (*Pravilnik o obiteljskoj medijaciji*; Oficiālais Vēstnesis Nr. 106/14)

Mediācijas likumu (*Zakon o mirenju*; Oficiālais Vēstnesis Nr. 18/11)

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minētu informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 23/08/2018